

زمینه های شغلی مهاجران ایرانی

دکتر محسن حافظیان

یافتن کار متناسب با تجربه و یا با رشته تحصیلی مهاجران یکی از سدهای به سختی نفوذپذیری است که بر سر راه مهاجران قرار دارد. پی آمدهای بیکاری مهاجران باتجربه و دانش آموخته همه ارکان زندگی در غربت مهاجر را در بر می‌گیرد و غالباً آسیبهای جبران ناپذیری را باعث است. آمار رسمی خود کشور کانادا هم نشان می‌دهد که زمان و چگونگی گذر از این سد هم بنا به سه سنجه سرزمین مادری مهاجر و استانهای کانادا و رشته کاری مهاجر تغییر می‌کند. برای نمونه، بنا به داده‌های آماری سال 2008، 27.1 درصد مهاجران آفریقای شمالی (که بیشتر آنها فرانسه زبان هم هستند) در کبک بیکار بوده‌اند، درصد بیکاری همین گروه از مهاجران در کل استان انتاریو 19.7 بوده¹ که رقم بالایی است. در کل کشور کانادا نیز این تفاوت چشمگیر است؛ بنا به آمار رسمی درصد بیکاری در جمعیت فعال (سنین میان 15 تا 54 سال) و زاده کانادا در سال 2007 تنها 4.6 درصد بوده است و نزد مهاجرین آسیایی (و خاورمیانه ای ها) 11.2 درصد² در مورد ایرانیان مهاجر نیز بد نیست بدانیم که درصد بیکاری زنان ایرانی 11.9 درصد و درصد بیکاری مردان 8.4 درصد این گروه مهاجر بوده است. در همین سال آماری تنها 6.3 درصد از کل زنان فعال کانادا و 7 درصد از کل مردان کانادا بیکار بوده‌اند. در زمینه های کاری هم برای نمونه اشاره شود که در سال 2009 در کبک 94 جایگاه پزشکی رزیدنت در نظام پزشکی خالی ماند با این که 130 پزشک مهاجر شرایط قانونی ورود به نظام پزشکی کبک را کسب کرده بودند³.

بنا به این مقدمه، پیداست که در بررسی آماری زمینه های کاری مهاجران ایرانی در پیوند با وضعیت کسانی است که به کاری در سال آماری 2006 در کانادا مشغول بوده‌اند⁴ و همه جمعیت فعال ایرانی در کانادا را شامل نمی‌شود.

اداره آمار کانادا⁵ زمینه‌های کاری را، در یک دسته بندایی کلی، به 10 گروه تقسیم کرده است: مدیریت (گروه 1)، امور مالی و اداری (گروه 2)، علوم طبیعی و کاربردی (گروه 3)، بهداشت و پزشکی (گروه 4)، آموزش و علوم انسانی (گروه 5)، هنر و ورزش و تفریحات (گروه 6)، تجارت و خدمات (گروه 7)، حمل و نقل و تعمیرات (گروه 8)، استخراج مواد اولیه و کارگاههای تولیدی (گروه 9).

1. شاغلین کل کانادا (به تفکیک زن و مرد)

بنا به آمار رسمی سال 2006 کانادا، شمار شاغلین 15 سال به بالای در کل کشور 7960855 نفر بوده است. از این جمعیت 3849755 نفر مرد و 4111100 نفر زن بوده است. این آمار نشان می دهد که:

- شمار زنان شاغل در کل حوزه ها (2509205 نفر) 12.4 درصد بیشتر از شمار شاغلین مرد در کانادا است.

- شغل‌های حوزه تجارت، بیشترین درصد نیروی کار را در برمی گیرد (29.8 درصد). شمار شاغلین زن (781370 نفر) در این حوزه 17.6 درصد بیشتر از شاغلین مرد (547985 نفر) است.

- بیشترین تفاوت آماری شمار زنان و مردان شاغل در کانادا، در حوزه امور مالی و اداری است. در این حوزه، شمار زنان (698480 نفر) 47.2 درصد بیشتر از شمار مردان (250575 نفر) است.

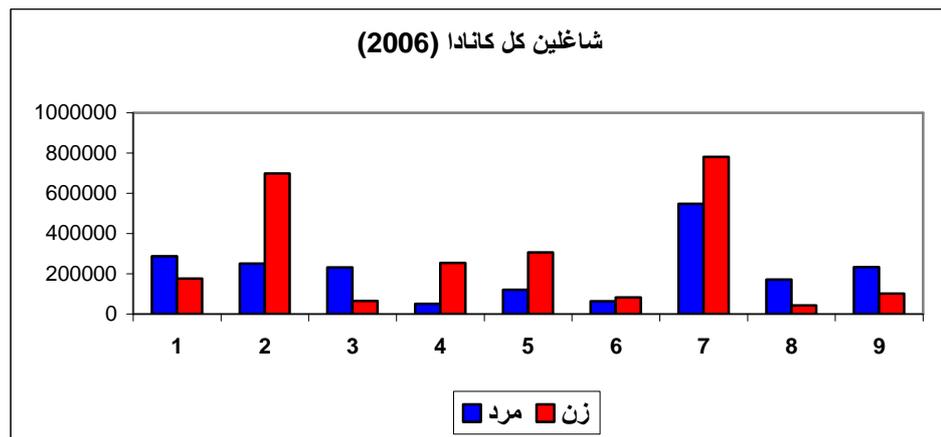
- کمترین تفاوت آماری شمار زنان و مردان شاغل در کانادا، در حوزه هنر است. در این حوزه، شمار زنان (82185 نفر) تنها 13 درصد از شمار شاغلین مرد (63250 نفر) بیشتر است.

- حوزه های کاری مربوط به هنر و ورزش و تفریحات، کمترین نیروی کار را به خود اختصاص می دهد (3.25 درصد). در این حوزه هم شمار زنان (82185 نفر) از شمار مردان (63250 نفر) 13 درصد بیشتر است.

- در حوزه های علوم طبیعی و کاربردی، مدیریت، و جمع استخراج مواد اولیه و کارگاههای تولیدی شمار مردان شاغل به ترتیب 55.8 درصد، 24.2 درصد و 39.36 درصد از شمار زنان شاغل بیشتر است.

- برتری آشکار شمار مردان شاغل در کانادا مربوط به حوزه کاری حمل و نقل است. در این حوزه شمار مردان شاغل (171705 نفر) 59.5 درصد از شمار شاغلین زن (43605 نفر) بیشتر است.

نمایه 1، توزیع آماری یاد شده را نشان می دهد.

2. شاغلین مهاجر ایرانی (به تفکیک زن و مرد)

حال به بررسی آمار ایرانیان شاغل در کانادا بپردازیم.

بنا به آمار رسمی همین سال 2006،⁶ شمار شاغلین ایرانی تبار کانادا 98695 نفر بوده است. از این جمعیت 51365 نفر مرد و 47330 نفر زن بوده اند. بنا به همین آمار:

- جمعیت فعال مردان مقیم ایرانی (با 36440 نفر) 14 درصد بیشتر از جمعیت زنان این گروه (با 27585 نفر) است. بالاتر دیدیم که در کل کانادا شمار زنان شاغل 12.4 درصد از شمار مردان بیشتر بوده است.

- شغل‌های حوزه تجارت، بیشترین درصد نیروی کار ایرانیان را در برمی گیرد (27 درصد). شمار شاغلین زن ایرانی (9145 نفر) در این حوزه 5.8 درصد بیشتر از مردان ایرانی (8135 نفر) بوده است. در این رسته آماری، شمار زنان شاغل کل کانادا 17.6 درصد از مردان بیشتر بوده است.

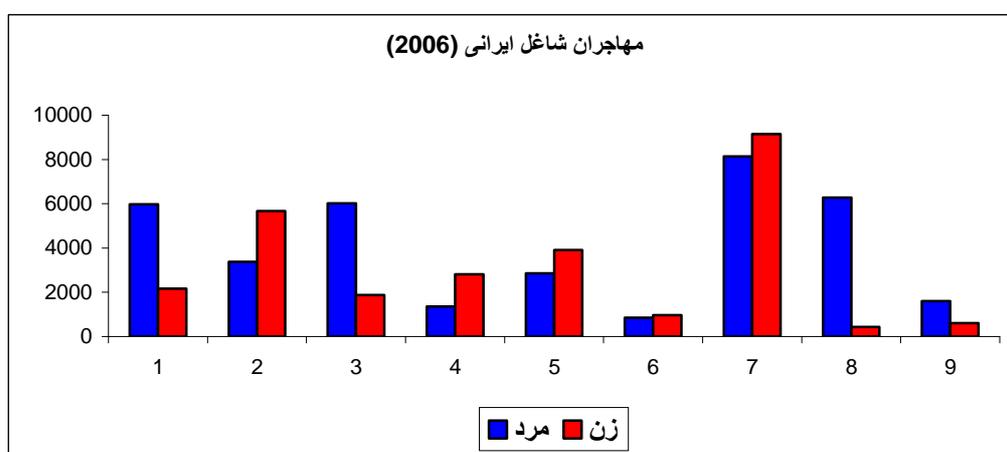
- حوزه های کاری مربوط به هنر و ورزش و تفریحات، کمترین نیروی کار را به خود اختصاص می دهد (2.8 درصد). در این حوزه شمار شاغلین زن 970 نفر و شمار شاغلین مرد 845 نفر بوده است.

- بیشترین تفاوت آماری شمار زنان و مردان ایرانی، مربوط به حوزه حمل است. در این حوزه، شمار زنان شاغل ایرانی (430 نفر) 87 درصد از شمار شاغلین مرد (6275 نفر) کمتر است.

- برتری آشکار شمار زنان ایرانی شاغل در کانادا مربوط به حوزه امور مالی است. در این حوزه شمار شاغلین زن (5675 نفر) 25.35 درصد بیشتر از شمار مردان (3380 نفر) است. بالاتر دیدیم که شمار زنان شاغل در این رشته در کل کانادا 47.2 درصد بیشتر از مردان بوده است.

- در حوزه های بهداشت و پزشکی، آموزش و علوم انسانی و تجارت (فروش و خدمات)، شمار زنان شاغل به ترتیب 35 درصد، 15.5 درصد و 6 درصد از شمار مردان شاغل بیشتر است.

نمایه 2، توزیع آماری یاد شده را نشان می دهد.

در پایان این کوتاه نوشته دو پرسش دیگر زمینه های پژوهشهای دیگری را فراهم خواهد آورد که در صورت دست یافتن به آمار به آن خواهیم پرداخت:

- آیا همین نسبت حضور زنان مهاجر ایرانی نسبت به مردان در بازار کار نسبت به کل نیروی کار زنان در کانادا نزد زنان مهاجر دیگر نیز دیده می شود؟

- چند درصد از مهاجران ایرانی که به کاری دیگر به جز تخصصشان، چه به اجبار و چه به اختیار، در کانادا پرداخته اند؟

- سنجه هایی که دولت کانادا (یا کبک) در حوزه کاری برای گزینش متقاضیان مهاجرت به کار می بندد، پیوندی با نیاز واقعی بازار کار در کانادا دارد؟

¹ <http://lapresseaffaires.cyberpresse.ca/economie/200901/06/01-686111-chomage-des-maghebins-une-honte-pour-le-quebec.php> (Olivier Bourque)

² <http://www.statcan.gc.ca/pub/71-222-x/2008001/c-g/desc/desc-n4-fra.htm>

³ <http://doudousow.wordpress.com/2009/11/19/les-difficultes-d%E2%80%99integration-des-personnes-immigrantes/>

¹ Cf. *Statistics Canada, (Recensement de 2006) : Faits saillants en tableaux, Produits de données, Origine ethnique et minorités visibles :*

<http://www12.statcan.ca/census-recensement/2006/dp-pd/hlt/index-fra.cfm>

⁵ Cf. *Statistics Canada, (Recensement de 2006) : Faits saillants en tableaux, Produits de données, Origine ethnique et minorités visibles :*

<http://www12.statcan.ca/census-recensement/2006/dp-pd/hlt/index-fra.cfm>

⁶ Cf. *Statistics Canada, (Recensement de 2006) : Faits saillants en tableaux, Produits de données, Origine ethnique et minorités visibles :*

<http://www12.statcan.ca/census-recensement/2006/dp-pd/hlt/index-fra.cfm>